

6. Marushchak O. M. (2016) Ponyattya kompetentnosti u pedahohichniy diyal'nosti. [The concept of competence in pedagogical activity. Polissya] Academy of International Cooperation in Creative Pedagogy. No. 11. P. 107-115. [in Ukrainian]
7. Moroz O. (2020) Terminolohichna kompetentsiya yak fundamental'na skladova hotovnosti do profesiyno-oriyentovanoho inshomovnoho spilkuвання. [Terminological competence as a fundamental component of readiness for professionally oriented foreign language communication]. Bulletin of the Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi. Series "Pedagogical Sciences". Issue No. 1. P. 151-155. <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/151-155/4055>. [in Ukrainian]
8. Nikolayeva S. Yu. (2010) Tsili navchannya inozemnykh mov v aspekti kompetentnisnoho pidkhodu. [Objectives of learning foreign languages in the aspect of the competence approach]. Foreign languages. No. 2. P. 11–17. [in Ukrainian]
9. Pavlenko O. O. (2010) Formuvannya komunikatyvnoyi kompetentsiyi fakhivtsiv mytnoyi sluzhby v systemi nepevnoyi profesiynoyi osvity. [Formation of communicative competence of customs service specialists in the system of uncertain professional education: thesis]. ... Dr. Ped. Sciences: 13.00.04. Dnipropetrovsk. 560 p. [in Ukrainian]
10. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrayiny. [On higher education]: Law of Ukraine No. 1556-VII dated July 1, 2014. Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR), 2014. No. 37–38, Art. 2004. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. [in Ukrainian]
11. Secret I. V. (2014) Inshomovna profesiyna kompetentnist': problema vyznachennya. [Foreign language professional competence: the problem of definition]. URL: <http://vuzlib.com/content/view/322/84>. [in Ukrainian]
12. Stavyska I. V. (2013) Inshomovna kompetentnist' : mistse definitsiyi u terminolohichnomu poli suchasnykh naukovykh sudzhen'. [Foreign language competence: the place of definition in the terminological field of modern scientific judgments]. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies.. No. 4 (30). P. 280–286. [in Ukrainian]
13. Sura N. A. (2003) Inshomovna profesiyna kompetentnist': holovni pryntsypy ta komponenty protsesu navchannya profesiyno-oriyentovanoho spilkuвання. [Foreign language professional competence: main principles and components of the process of learning professionally oriented communication]. Visnyk Luhansk. state ped. University named after T. G. Shevchenko. No. 4 (60). P. 190–192. [in Ukrainian]
14. Fitsula M. M. (2006) Pedahohika vyshchoyi shkoly: navch. Posib. [Pedagogy of the higher school: teaching. Manual] Kyiv: "Akademvydav". 352 p.[in Ukrainian]
15. Chorna O. O. (2013) Vykladannya mov u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. [Peculiarities and practice of formation of foreign language communicative competence of students of technical specialties]. Language teaching in higher education institutions at the modern stage. Interdisciplinary connections. Scientific research. Experience. Search. Issue 22. P. 230-237. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vmvmn_2013_22_32. [In Ukrainian]
16. Celce-Murcia M. (2017) Rethinking the Role of Communicative Competence in Language [Teaching Rethinking the Role of Communicative Competence in Language] Teaching. Intercultural Language Use and Language Learning. 2017. No. 9. P. 43. [in English]



УДК 81'243:378.147

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3\(21\)-707-722](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3(21)-707-722)

Іванова Інна Леонідівна старший викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, вул. Ярослава Мудрого, 25, м. Харків, 61002, <https://orcid.org/0000-0002-7089-9360>

Горбач Наталія Львівна, старший викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ, проспект Льва Ландау, 27, Харків, 61000, <https://orcid.org/0000-0002-1965-902X>

Кальченко Тетяна Михайлівна старший викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ, проспект Льва Ландау, 27, м. Харків, 61000, <https://orcid.org/0000-0003-2153-5883>

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. В статті ретроспективно розглядається методика викладання іноземної мови, що використовується викладачами закладів вищої освіти з метою формування у студентів іншомовної комунікативної компетентності, яка необхідна для успішного фахового спілкування і вирішення певних комунікативних задач в реальних життєвих ситуаціях.

Дослідження проводиться у напрямку розгляду традиційних і нових методів навчання іноземних мов, визначення переваг і недоліків цих методів, окреслення тенденцій їх розвитку з впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, спираючись на аналіз сучасних науково-методичних джерел. Розкрито питання щодо використання у сучасній педагогіці таких термінів як методи, прийоми і засоби навчання. Автори поділяють точку зору науковців, які стверджують, що кожен метод навчання має властиві йому позитивні і негативні сторони і за певних умов свою об'єктивну цінність, однак жоден не дає очікуваного результату, коли використовується сам по собі, а не в контексті педагогічної системи з урахуванням цілей та змісту навчання і особливостей студентів.

Значна увага приділяється важливому для сьогодення напрямку електронного навчання, що стрімко розвивається з опорою на онлайн-



платформи в контексті дистанційного навчання. Користуючись платформами, викладачі проводять заняття, а також створюють онлайн-курси, завантажують електронні матеріали, які включають тексти, презентації, відео, аудіо та різноманітні завдання. Наявність мобільних додатків адоптує користування платформами з різних пристроїв, що робить навчання більш зручним. Підкреслюється, що інформаційно-комунікаційні технології підсилюють мотиваційний потенціал студентів через суттєву різноманітність форм подачі матеріалу, забезпечують диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, рівня їх знань, навичок та вмінь і дозволяють викладачу спрямовувати освітній процес шляхом всебічного розвитку особистості студента.

Ключові слова: методика, іноземна мова, метод навчання, інформаційно-комунікаційні технології, уміння, навички, електронне навчання, онлайн-платформа, мобільні додатки.

Ivanova Inna Leonidivna Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages, Kharkiv National Automobile and Highway University, 25, Yaroslav Mudryi St., Kharkiv, 61002, <https://orcid.org/0000-0002-7089-9360>

Horbach Nataliia Lvivna Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages, Kharkiv National University of Internal Affairs, 27, Lev Landau Ave., Kharkiv, 61000, <https://orcid.org/0000-0002-1965-902X>

Kalchenko Tetiana Mykhailivna Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages, Kharkiv National University of Internal Affairs, 27, Lev Landau Ave. Kharkiv, 61000, <https://orcid.org/0000-0003-2153-588>

THE EVOLUTION OF METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND THEIR USE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. The article retrospectively deals with the methodology of teaching foreign languages utilized by teachers in higher education institutions with the aim of fostering students' foreign language communicative competence necessary for successful professional communication and addressing specific communicative tasks in real-life situations.

The research is conducted in the direction of examining traditional and new methods of teaching foreign languages, determining the advantages and disadvantages of these methods, outlining trends in their development with the introduction of information and communication technologies into the



educational process, relying on the analysis of contemporary scientific and methodological sources. The issues regarding the use of terms such as teaching methods, teaching techniques and teaching aids in modern pedagogy are addressed. The authors share the viewpoint of scholars who argue that each teaching method has its own positive and negative aspects and, under certain conditions, possesses its objective value. However, none of them yields the expected results when used in isolation, but rather within the framework of the educational system, considering the goals and content of teaching, as well as students' characteristics.

Considerable attention is paid to the important direction of modern e-learning, which is rapidly evolving with the support of online platforms in the context of distance learning. Utilizing these platforms, teachers conduct classes as well as create online courses, upload electronic materials including texts, presentations, videos, audios, and various assignments. The availability of mobile applications facilitates access to platforms from different devices, making learning more convenient. It is emphasized that information and communication technologies enhance students' motivational potential due to a significant variety of material presentation forms, ensure differentiation of learning considering students' abilities, level of knowledge, skills, and allow teachers to guide the educational process contributing to the comprehensive development of students' personalities.

Keywords: methodology, foreign language, teaching method, information and communication technologies, ability, skills, e-learning, online platform, mobile applications.

Постановка проблеми. Важливість дослідження методів навчання іноземної мови визначається необхідністю формування іншомовної компетентності у майбутніх фахівців для подальшого її використання у своїй професійній діяльності. Отже, робота щодо удосконалення процесу навчання у немовному закладі вищої освіти не перестане бути актуальною. Пам'ятаючи про обмежену кількість годин, викладач має знайти пріоритетні напрямки і застосовувати методіку, яка враховує індивідуальні якості кожного студента тому, що сучасна педагогіка виходить із особистісно-орієнтованого підходу під час навчання, де студент стоїть в центрі освітнього процесу, і йому намагаються створити оптимальні умови для розвитку та самореалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз низки літературних джерел [1, 3, 5, 6, 7, 10, 12, 13] свідчить про те, що вітчизняні науковці поринули у детальне вивчення традиційних та інноваційних методів викладання іноземних мов, які покликані

покращити ефективність перебігу навчального процесу та його результати, що сприяє формуванню комунікативної компетентності, яка в свою чергу дозволяє майбутнім фахівцям реалізувати набуті знання, навички та вміння на шляху розв'язання конкретних комунікативних завдань в реальних життєвих ситуаціях. Щодо зарубіжних вчених, педагогів і методистів, вони також розглядають усі відомі методи навчання іноземних мов в різних культурних та соціальних контекстах.

Американська дослідниця Діана Ларсен-Фріман (Diane Larsen-Freeman) здійснила ретельний аналіз методів навчання, визначила найбільш дієві для розуміння структури мови, розширення словникового запасу та розвитку навичок спілкування. До речі, у багатьох своїх працях вона вживає терміни *метод* і *підхід* як синоніми і розглядає їх у якості стратегії, що використовуються в процесі викладання іноземної мови, підкреслюючи важливість гнучкості викладацького підходу до конкретної ситуації навчання, враховуючи потреби, уміння та інтереси студентів. Можна сказати, що Діана Ларсен-Фріман підтримує інтеграцію різних методів викладання мов, які забезпечують взаємозв'язок у вивченні всіх видів мовного матеріалу і розвиток всіх видів мовленнєвої діяльності [18].

Британський лінгвіст Вівіан Кук (Vivian Cook), відомий дослідженнями у галузі мовної теорії та мовної навчальної практики, розглянув історію зміни методів навчання іноземних мов протягом 130 років у своїй науковій праці «Second Language Learning and Language Teaching», вказавши на тенденцію зростання потреби людей з різних країн світу в іншомовному спілкуванні, що породжує необхідність у методах, орієнтованих на комунікацію. При цьому вчений звертає увагу на те, що жоден з методів не є догмою у його концептуальній реалізації, яка може змінюватися відповідно до бажань студентів, котрі має враховувати викладач. Слід зазначити, що Вівіан Кук поряд з терміном *метод навчання* використовує термін *стратегія навчання*, де поєднує граматичну компетенцію (розуміння основних граматичних правил і конструкцій мови) і прагматичну компетенцію (можливість здійснення мовленнєвої діяльності, обумовленої комунікативними цілями) [15].

Інший британський вчений Алан Кертіс Хоутт (Alan Curtis Howatt) зробив суттєвий внесок у методику викладання англійської мови як іноземної зокрема своєю книгою «A History of English Language Teaching», де запропонував ретроспективний аналіз методів викладання мови, намагався встановити зв'язки та спадкоємність між різними методами викладання мови, щоб краще розуміти еволюційні ланцюжки, надавав рекомендації стосовно модифікації концепцій методів викладання



мови відповідно до запитів від студентів та умов навчання (наприклад, як ідеї про інтерактивне навчання або індивідуалізоване навчання можуть бути переміщені від методу до методу, удосконалюючи та змінюючи їх згідно з вимогами часу) [16].

Мета статті полягає в розгляді традиційних і нових методів навчання іноземних мов, визначенні переваг і недоліків цих методів, окресленні тенденцій їх розвитку з впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, спираючись на аналіз сучасних науково-методичних джерел.

Виклад основного матеріалу. У сучасній педагогіці термін *методи навчання* визначається як система прийомів та засобів, які націлені на здійснення передачі знань і формування у студентів навичок та вмінь [6, с.113]. *Прийом навчання* є складовою методу, за допомогою якої викладач може ефективно передати інформацію учасникам навчального процесу. *Засоби навчання* — це різноманітні матеріали та інструменти (підручники і навчальні посібники, аудіо- та відеоматеріали, електронні ресурси, інтерактивні дошки, мультимедійні презентації, матеріали для самостійного вивчення, картки, малюнки та ін.), які використовуються для засвоєння знань, формування досвіду пізнавальної та практичної діяльності. Засіб навчання суттєво впливає на якість знань студентів, їх розумовий розвиток та професійне становлення. Використання різноманітних засобів навчання може адаптувати прийоми до різних стилів навчання.

Необхідно зауважити, що кожен метод навчання має притаманні йому позитивні і негативні сторони і за певних умов свою об'єктивну цінність. Отже, розглянемо деякі з методів навчання іноземних мов.

Граматико-перекладний метод (Grammar-Translation Method) є одним з найдавніших методів викладання іноземних мов. Він сформувався в період Ренесансу, коли вивчення класичних мов, таких як латинська та грецька, було важливим елементом освіти. Акцент робиться на граматиці і перекладі текстів. У другій половині ХХ століття педагоги та мовознавці почали критикувати метод за відсутність комунікативної спрямованості, що привело до поступового відходу від даного методу, але слід зазначити, що його елементи використовуються навіть зараз у комбінації з іншими методами залежно від конкретних цілей вивчення.

Аудіо-лінгвальний метод (Audio-Lingual Method) викладання іноземної мови ґрунтується на розвитку навичок аудіювання та мовлення через активне використання аудіо-матеріалів та наслідування. Цей метод став особливо популярний у 50-60-х роках минулого

століття, а його виникнення пов'язане з дослідженнями в галузі лінгвістики та потребою у швидкому вивченні іноземних мов. Аудіо-лінгвальний підхід був результатом співпраці різних науковців, серед яких американські філологи Чарльз Фріз, Роберт Луш і Леонард Блумфілд. Вони зробили суттєвий внесок у розвиток методики викладання мов. Їх праця «Фрізовський звіт» (Report of the Survey of the Teaching of Foreign Languages in the United States, 1942), значно вплинула на становлення аудіо-лінгвального методу, оскільки в ній рекомендувалося зосередити увагу на аудіюванні та мовленні через наслідування.

Основні характеристики даного методу включають наступне:

-*зосередження на навичках аудіювання* (студенти працюють з аутентичними аудіо-матеріалами різноманітних мовних ситуацій, що дозволяє їм навчитися розуміти мовлення носіїв іноземної мови в реальних умовах);

-*мовленнєві вправи* (розмовні вправи, діалоги та ролеві ігри стимулюють студентів до активного використання мови в усній формі, що сприяє розвитку вміння висловлювати свої думки та ідеї іноземною мовою);

-*наслідування (імітація)* (студенти намагаються точно відтворити акцент, інтонацію та мовленнєві структури носіїв мови);

-*обмеження граматичних пояснень* (граматика подається студентам без абстрактного розгляду правил з використанням зразків вживання конкретних граматичних конструкцій);

-*вправи на повторення* (з метою доведення до автоматизації певних мовленнєвих структур, пропонується багато вправ на повторення);

-*активне використання усного мовлення* (студенти постійно залучаються до спілкування, і це вважається ключовим елементом навчання) [12, с.138].

Слід зазначити, що аудіо-лінгвальний метод був розроблений для покращення навичок та вмінь спілкування іноземною мовою, але з часом отримав критику через відсутність теоретичного обґрунтування, адже його впровадження було дещо емпіричним. З'явилися нові тенденції в напрямку вивчення іноземних мов, такі як інтерактивність, індивідуалізація та використання сучасних технологій. Тому аудіо-лінгвальний метод може виглядати застарілим у порівнянні з тими, що виникли пізніше.

Комунікативний метод (Communicative Language Teaching) - це метод викладання іноземних мов, який спрямований на вдосконалення комунікативних навичок студентів з метою розвитку здатності



ефективно спілкуватися в реальних ситуаціях. Основний акцент робиться на вживанні іноземної мови для досягнення практичних комунікативних задач. Фокус зміщується з викладача на студентів, які активно взаємодіють між собою, використовуючи іноземну мову в різних контекстах [9 с.283]. Викладачі зазвичай пропонують автентичні матеріали, щоб надавати студентам якомога більше можливостей для змістовного спілкування.

Великобританія започаткувала комунікативний метод у 60-70 роках минулого століття, коли англійська мова почала набувати статус мови міжнародного спілкування. Саме в той період виявилось, що традиційні методи викладання, такі як граматико-перекладний та аудіо-лінгвальний, спрямовані на вивчення граматичних структур та меморизацію діалогів і текстів, не відповідали вимогам часу і тому втрачали свою актуальність. Натомість стрімко набирав оберти комунікативно-орієнтований підхід у викладанні іноземних мов, з точки зору якого мова - це лінгвістична та соціальна поведінка, фундаментальними елементами якої є взаємодія та накопичення значень [9 с.318].

Оскільки комунікативний метод націлений на формування комунікативної компетентності шляхом розвитку комунікативних навичок та вмінь, на заняттях виконуються різні завдання, що стосуються спілкування і водночас у комплексі долучають студентів до чотирьох видів мовленнєвої діяльності: читання, письма, слухання і говоріння. Комунікативна компетентність охоплює:

-*мовну* (розуміння і використання мовного матеріалу для ефективного висловлювання думок та ідей);

-*соціолінгвістичну* (розпізнавання соціальних, етнічних, гендерних та інших маркерів у мовленні та вміння враховувати їх у власній мовленнєвій діяльності в залежності від контексту та аудиторії, з якою відбувається взаємодія);

-*дискурсивну* (вміння конструювати текст в межах письмового чи усного висловлення, дотримуючись логічного порядку та послідовності подання інформації та використовувати необхідні мовні засоби для досягнення конкретних стилістичних ефектів або вираження певного тону висловлювання);

-*стратегічну* (рівень обізнаності щодо стратегій успішного досягнення комунікативної мети);

-*соціальну* (адаптація до різних соціальних ситуацій, що допомагає людям впоратися з різноманітними викликами та зберігати нормальні стосунки).

Спираючись на власний досвід можна констатувати, що результативність застосування комунікативного методу викладання іноземної

мови багато в чому визначається зовнішніми педагогічними факторами. По-перше, студенти мають активно залучатися в ході заняття до взаємодії між собою та з викладачем. Це сприяє збагаченню лексичного запасу, покращенню вимови і розвитку навичок слухання та розуміння. По-друге, важливу роль відіграє рівень мотивації студентів та їх зацікавленості у вивченні мови. По-третє, ефективність навчального процесу залежить від матеріально-технічної бази та навчальних ресурсів. Наприклад, мультимедійні засоби дозволяють викладачу демонструвати аутентичні матеріали, які розкривають студентам різноманіття мовленнєвих форм в реальних ситуаціях спілкування.

Прихильники природного підходу (the Natural Approach) до викладання іноземних мов вбачають суттєву різницю між вивченням та опануванням мови. Для них вивчення мови потребує структури, підручників, ресурсів і запам'ятовування граматичних правил і лексики, у той час як опанування мови вимагає від викладача лише створення середовища, яке занурює студентів у атмосферу цільової мови. Акцент фокусується на те, що ніби це природний процес засвоєння рідної мови. Цей метод був розроблений лінгвістами Стівеном Крешеном (Stephen Krashen) та Трейсі Терреллом (Tracy Terrell), визнаними авторитетами в мовознавстві, особливо в галузі природного навчання мови. Вони вивчали взаємодію мов та суспільства, а їх дослідження включають аспекти природного навчання мови та набуття мовленнєвої компетентності. Обидва вчені надають перевагу навчанню через сприйняття та використання іноземної мови в реальних ситуаціях. Метод природного підходу викладання іноземних мов базується на кількох гіпотезах, висунутих Трейсі Терреллом разом з Стівеном Крешеном:

-*Гіпотеза засвоєння (the Acquisition Hypothesis)*: Засвоєння мови відбувається непримусово, тобто інтуїтивно, через участь в комунікативних ситуаціях, а не через формальне вивчення граматичних правил.

-*Вхідна гіпотеза (the Input Hypothesis)*: Активізація граматичного матеріалу можлива лише за умови, що лінгвістичний трохи перевищує поточний мовний рівень студента.

-*Контрольна гіпотеза (the Monitor Hypothesis)*: Свідоме абстрактне знання граматики використовується тільки для перевірки правильності вивченого та не є основним механізмом комунікації.

-*Гіпотеза природного порядку (the Natural Order Hypothesis)*: Послідовність засвоєння граматичних структур відповідає природному порядку, в якому вони вивчаються в рідній мові.

-*Гіпотеза афективного фільтра (the Affective Filter Hypothesis)*: Мотивація, емоції, потреби та установки впливають на процес сприй-



няття інформації, підсилюючи або обмежуючи здатність студента вивчати мову.

Цей метод став популярним серед викладачів і лінгвістів, що цінують комунікативний підхід до викладання іноземних мов.

Сьогодення характеризується проникненням інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери життєдіяльності людини. Освіта не є винятком, однак впровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчальний процес вимагає розробки та практичного використання науково-методичного забезпечення, створення й ефективного застосування інструментальних засобів і систем комп'ютерного навчання та контролю знань, упорядкованої інтеграції цих технологій в існуючі навчальні процеси та організаційні структури [14, с.86].

Інформаційно-комунікаційні технології визначають широкий спектр технологій, що стосуються збору, обробки, зберігання, передачі та використання інформації. Ці технології включають в себе різноманітні аспекти, такі як комп'ютерні системи, програмне забезпечення, мережі, електронні комунікації, телекомунікації та інші засоби.

Комп'ютери та програмне забезпечення відіграють важливу роль у вивченні іноземних мов в час, коли дистанційна форма навчання потужно набирає обертів. Викладачі та студенти переходять на освітній формат віртуальний клас, де навчання відбувається в інтернет-середовищі, а не в традиційних аудиторіях. Це дозволяють студентам отримувати доступ до занять та навчальних ресурсів з будь-якого місця, де є інтернет. Електронне навчання (E-learning) динамічно розвивається з опорою на онлайн-платформи.

Однією з найпопулярніших платформ для дистанційного навчання можна назвати платформу Moodle. Будучи безкоштовною, вона використовується багатьма освітніми установами. Платформа має відкритий вихідний код, а це означає, що користувачі можуть вносити зміни та адаптувати її під свої потреби, розширюючи функціонал за допомогою різних плагінів та модулів [10, с.288]. Крім того, що викладачі проводять заняття за допомогою цієї платформи, вони також створюють онлайн-курси, завантажують електронні матеріали, які включають тексти, презентації, відео, аудіо та різноманітні завдання. У Moodle вбудовані інтерактивні елементи, такі як форуми для обговорення тем, або чати для взаємодії в реальному часі. Платформа дозволяє розробляти тести для контролю за рівнем знань. Безумовно вона сприяє ефективному розвитку електронного навчання.

Наступна онлайн-платформа для взаємодії між викладачем та студентами - Google Classroom, розроблена компанією Google як

частина пакету Google Workspace for Education, теж широко застосовується в освітній сфері тому, що має зручний інструментарій. Платформа надає можливість легко створювати віртуальні класи та організовувати навчання в онлайн-форматі. Використовуються різні види інформації, викладачі надсилають студентам завдання, а студенти відправляють викладачам свої відповіді за допомогою цієї платформи. Викладачі коментують виконані завдання та взаємодіють зі студентами через електронні відгуки [4, с.63]. Саме гнучка інтеграція з Google Apps такими як Google Drive, Google Docs, Google Sheets дозволяє зручного обмінюватися матеріалами та спільно над ними працювати. До того ж мобільні додатки Google Classroom забезпечують легкий доступ через смартфони та планшети.

Платформа Blackboard Learn використовується в різних типах освітніх установ для забезпечення доступу до навчання у віддалених або гібридних умовах. Викладачі можуть створювати онлайн-курси та надавати доступ до навчальних матеріалів, завдань і тестів. Платформа має вбудовані форуми для обговорення тем та спілкування між учасниками курсу та зручний інтерфейс для ведення електронного журналу. Наявність мобільних додатків адоптує користування платформою з різних пристроїв. Blackboard Learn приділяє велику увагу заходам безпеки та конфіденційності даних, що, з нашої точки зору, дуже важливо.

Платформа для відеоконференцій - Zoom стала популярною в умовах дистанційного навчання та віртуальних зустрічей. Можливість проведення віддалених занять, лекцій та обговорень шляхом відеоконференцій є однією з ключових функцій Zoom for Education. Багато освітніх установ зупиняють свій вибір на цій платформі тому, що вона має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, що полегшує її використання, дозволяє проводити віртуальні класи з великою кількістю учасників, викладачі можуть записувати відеоконференції для подальшого перегляду, інтерактивні елементи, такі як чат, віртуальні дошки та обмін файлами, дозволяють викладачам і студентам взаємодіяти та спільно працювати над матеріалами. Zoom може інтегруватися з іншими платформами та системами для забезпечення зручності в управлінні контентом та оцінюванням і підтримується різними пристроями (комп'ютери, планшети та смартфони).

Інтерактивна платформа Kahoot! застосовується для створення та проведення онлайн тестів, ігор та вікторин, де важлива взаємодія та активна участь аудиторії. Ця платформа безкоштовна для базового використання, тому приваблює викладачів, які створюють інтерактивні



вправи для вивчення нового лексико-граматичного матеріалу, перевірки розуміння студентами змісту текстів та тестування рівня їх знань. Користуючись платформою, викладачі розробляють навчальні інтерактивні ігри з питань та завдань, які часто проводяться в форматі бліц протягом обмеженого часу. Отже, платформа допомагає придбати необхідний інтерактивний досвід.

Немає сумніву в тому, що цифрові платформи включають в себе чималу кількість переваг, але доречно згадати і про певні недоліки. Перш за все - це питання безпеки та конфіденційності даних. Хоча з цього приводу компанії-виробники активно працюють над вдосконаленням систем, важливо слідкувати за оновленнями та використовувати правильні налаштування. До того ж для використання онлайн-платформ необхідний стабільний інтернет-зв'язок, а в разі його відсутності зазвичай виникають труднощі. Користувачі добре знають і про те, що певний розширений функціонал платформ може бути доступним лише на платних тарифах, обмежуючи можливості для деяких навчальних закладів.

Щодо технологій мережевої та хмарної взаємодії, які на даний момент, безумовно, популярні серед користувачів інтернету, передбачається наявність інформаційної компетентності і у викладачів, і у студентів, та доступність до усіх необхідних технічних засобів і ресурсів. В результаті застосування даних технологій формуються наступні компетентності: мовна, мовленнєва, комунікативна, соціокультурна. Вони відіграють ключову роль у становленні професійної компетентності студентів.

Цифрові технології мережевої та хмарної взаємодії використовуються у груповій роботі викладача зі студентами в аудиторіях та дистанційно і в індивідуальній роботі, націленій на самостійне оволодіння певними навичками та вміннями читання, аудіювання, усного мовлення та письма іноземною мовою, що сприяє розвитку особистості здобувача освіти [8, с.69].

Зручною та популярною формою електронного навчання можна без перебільшення вважати мобільне навчання (M-learning), яке захопило освітній простір через стрімкий розвиток технологій мобільного зв'язку, що базується на застосуванні мережі інтернет. Мобільне навчання передбачає використання портативних ІТ-пристроїв таких як ноутбуки, планшети, смартфони для забезпечення доступу до навчального матеріалу в будь-який часі та в будь-якому місці. Аналіз останніх досліджень стосовно е-навчання іноземних мов показав, що саме M-learning забезпечує оптимізацію навчання, його доступність та

продуктивність, інтеграцію студентів в інформаційне суспільство [1, 2, 8, 11]. Наразі існує чимало мобільних програм і мобільних додатків з великим потенціалом для вивчення іноземної мови.

Зупинимося на найбільш поширених мобільних додатках:

- *Duolingo* пропонує завдання та вправи для розвитку різних мовленнєвих навичок. Додаток включає в себе гру (Streaks), щоб стимулювати користувачів до регулярного вивчення.

- *Rosetta Stone* використовує прийом навчання через імерсію, коли імітується природний спосіб вивчення мови. Уроки містять аудіо та відеофрагменти для покращення навичок сприйняття на слух. Додаток намагається персоналізувати навчальні матеріали для кожного студента, керуючись результатами його відповідей.

- *Babbel* надає навчальні матеріали, орієнтовані на ситуації з реального життя, і тому вони включають в себе фрази та вирази, які студенти можуть використовувати у повсякденному спілкуванні. Додаток також може бути корисним для вдосконалення письмових навичок студентів.

- *Lingodeer* пропонує комплексні уроки, які охоплюють майже всі аспекти мови. Додаток приваблює детальним поясненням граматичних концепцій та різноманітними вправами для їх закріплення, цікавими мовленнєвими завданнями та мультимедійним контентом.

- *HelloTalk* поєднує функціонал соціальної мережі із засобами для вивчення іноземних мов. Додаток дозволяє студентам спілкуватися з носіями обраної мови, надсилати їм свої текстові повідомлення для корекції помилок. Уподобання користувачів різні: можна вести індивідуальну розмову або приєднатися до групових чатів і комунікувати з цілою групою людей.

Усі згадані вище додатки мають високий мотиваційний потенціал через суттєву різноманітність тем і форм презентації матеріалу, тому можуть бути використані для самостійної роботи студентів.

Слід зазначити, що багато викладачів комбінують різні методи для досягнення більш ефективних результатів. Адже «педагогіка є наукою і мистецтвом одночасно, тому і підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчості педагога» [11, с. 137].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що варіативне застосування розглянутих методів викладання іноземної мови у напрямку особистісно орієнтованого навчання значно сприяє розвитку мовленнєвих навичок та вмінь студентів і розширює можливості формування ключових компетентностей фахівця, який відповідає потребам сучасного суспільства. Здобувач освіти працює над



визначенням своєї цілі, плануванням та коригуванням своєї дії, розвиває здатність аналізувати інформацію і відстоювати свою позицію, логічно мислити та ефективно комунікувати, вчиться оцінювати свої знання, отримує досвід співпраці, конструктивної взаємодії та лідерства. Безумовно, студент є активним учасником навчального процесу. Виходячи з власного досвіду слід зазначити, що використання на сучасному етапі методів навчання, які базуються на інформаційно-комунікаційних технологіях, ще більше актуалізує реалізацію особистісно орієнтованого підходу у викладанні іноземної мови, забезпечуючи диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, рівня їх знань, навичок та вмій і дозволяє викладачу спрямовувати освітній процес шляхом всебічного розвитку особистості студента.

Література:

1. Адамова І. З., Уграк М. І. Використання інтернет-технологій у навчальному процесі. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2014. Вип. 1. С. 374-379.
2. Горбатюк Р. М. Тулашвілі. Ю. Й. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. №27 С. 31-34.
3. Ковтун О.В., Гудманян А. Г. Методика викладання іноземних мов і перекладу у вищій школі. Практикум. К.: НАУ, 2015. 80 с
4. Корнейко Ю.М., Єрмакова Т.С. Використання хмарного сервісу Google Classroom у навчанні іноземної мови. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 28. С. 62–65.
5. Коваленко О. Ю. Сучасні педагогічні технології: технологія проектного метода навчання іноземній мов. К.: Мультидисциплінарний науковий журнал «Архіваріус», 2015. С. 66-72.
6. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
7. Романюк Ж.Г. Особливості використання рольової гри як засобу підвищення мотивації у вивченні англійської мови. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». № 25, 2023. С. 397–399.
8. Сидоренко Л., Дернова Т., Рябцева І. Використання digital-методик у підготовці студентів закладів вищої освіти у процесі вивчення іноземних мов. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 47, том 4, 2022. С.67-74.
9. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майер, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С.Ю.Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої]. К.: Ленвіт, 2015. 444 с.
10. Тимошук Ю., Циганенко О. Використання Платформи LMS Moodle під час викладання англійської мови за професійним спрямуванням майбутнім морським фахівцям. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 68, том 2, 2023. С. 287-290.
11. Чередніченко Г. А. Мультимедійні технології у процесі викладання дисципліни «іноземна мова» у вищих технічних навчальних закладах / Г. А. Чередніченко, Л. Ю. Шапран, Л. І. Куниця // Наукові записки. Серія : Педагогіка. Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2011. № 4. С. 134–138.



12. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: Навч. посібник. К.: Фірма «ІНКОС», 2006. 248 с
13. Шевченко С. П. Застосування інтерактивних методів у процесі викладання курсу професійної англійської мови. Молодий вчений. 2020. №4. С. 481–483.
14. Шуменко О. А., Шипілова І. Ю. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання іноземних мов. Філологічні трактати. – Том 5, № 4 '2013. С. 84–89.
15. Cook, V. *Second Language Learning and Language Teaching*. Routledge, 2016. 344p.
16. Howatt, A. *A History of English Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press, 2014. 394p.
17. Kustiwan Syarief *Communicative Language Teaching: Exploring Theoretical Foundations and Practical Challenges*. Jurnal Ilmu Pendidikan, 2016, 12(3).
18. Larsen-Freeman, D. *Techniques and Principles in Language Teaching* (3rd edition). Oxford University Press, 2011. 106 p.

References:

1. Adamova I. Z., & Uhrak M. I. (2014) *Vykorystannia internet-tekhnologii u navchalnomu protsesi* [Use of Internet technologies in the educational process.]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky- Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute. Economic sciences*, 1, 374-379 [In Ukrainian].
2. Horbatiuk R. M., & Tulashvili. Yu. Y. (2013) *Mobilne navchannia yak nova tekhnolohiia vyshchoi osvity* [Mobile learning as a new technology of higher education.]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu- Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*. 27. 31-34 [In Ukrainian].
3. Kovtun O.V., & Hudmanian A. H. (2015). *Metodyka vykladannia inozemnykh mov i perekladu u vyshchii shkoli.* [Methodology of teaching foreign languages and translation in higher education.]. *Praktykum*. K.: NAU. [In Ukrainian].
4. Korneiko Yu. M., & Yermakova T.S. (2020). *Vykorystannia khmarnoho servisu Google Classroom u navchanni inozemnoi movy.* [Using the Google Classroom cloud service in teaching a foreign language.] *Innovatsiina pedahohika-Innovative pedagogy*. 28, 62–65. [In Ukrainian].
5. Kovalenko O. Yu. (2015) *Suchasni pedahohichni tekhnolohii: tekhnolohiia proektnoho metoda navchannia inozemni mov.* [Modern pedagogical technologies: the technology of the project method of teaching foreign languages.] *K.: Multydystsyplinaryni naukovyi zhurnal «Arkhivarius»- K.: Multidisciplinary scientific journal "Archivarius"* 66-72. [In Ukrainian].
6. Nikolaieva S. Yu. (2008) *Osnovy suchasnoi metodyky vykladannia inozemnykh mov.* [Fundamentals of modern methods of teaching foreign languages.] *Kyiv : Lenvit*, [In Ukrainian].
7. Romaniuk Zh.H. (2023) *Osoblyvosti vykorystannia rolovoi hry yak zasobu pidvyshchennia motyvatsii u vmvchennia anhliiskoi movy* [Peculiarities of using a role-playing game as a means of increasing motivation in learning English.] *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky»- International scientific journal "Grail of Science"*, 25, 397–399 [In Ukrainian].
8. Sydorenko L., Dernova T., & Riabtseva I. *Vykorystannia digital-metodyk u pidhotovtsi studentiv zakladiv vyshchoi osvity u protsesi vyvchennia inozemnykh mov.* [The use of digital methods in the preparation of students of higher education institutions in the process of learning foreign languages.]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk- Current issues of humanitarian sciences*, 4 (4), 67-74 [In Ukrainian].



9. S. Yu. Nikolaieva, H. E. Boretska, N. V. Maiier, O. M. Ustymenko, & V.V. Chernysh ta inshi; [za red. S.Iu.Nikolaievoi; tekhn. red. I. F. Sobolievoi] (2015.) Suchasni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov i kultur u zahalnoosvitnikh i vyshchykh navchalnykh zakladakh: Kolektyvna monohrafiia [Modern technologies of teaching foreign languages and cultures in general and higher educational institutions: Collective monograph] K.: Lenvit, 444 [In Ukrainian].

10. Tymoshchuk Yu., & Tsyhanenko O. Vykorystannia (2023) Platformy LMS Moodle pid chas vykladannia anhliiskoi movy za profesiinym spriamuvanniam maibutnim morskyim fakhivtsiam. [Use of the LMS Moodle platform during the teaching of professional English to future maritime specialists.] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk- Current issues of humanitarian sciences*, 2 (68), 287-290 [In Ukrainian].

11. Cherednichenko H. A. (2011) Multymediini tekhnolohii u protsesi vykladannia dystsypliny «inozemna mova» u vyshchykh tekhnichnykh navchalnykh zakladakh [Multimedia technologies in the process of teaching the discipline "foreign language" in higher technical educational institutions. *Naukovi zapysky. Seriiia Pedahohika-Scientific notes*. 4, 134–138 Ternopil: Ternopil National Pedagogical University named after V. Hnatyuka [In Ukrainian].

12. Tarnopolskyi O.B. (2006) *Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diialnosti u vyshchomu movnomu zakladi osvity* [Methodology of teaching foreign language speech activity in a higher language educational institution] Kyiv.: Firma «INKOS», 248 [In Ukrainian].

13. Shevchenko S. P. (2020) Zastosuvannia interaktyvnykh metodiv u protsesi vykladannia kursu profesiinoi anhliiskoi movy [The use of interactive methods in the process of teaching a professional English language course] *A young scientist*, 4, 481–483. [In Ukrainian].

14. Shumenko O. A., Shypilova I. Yu. (2013) *Vykorystannia suchasnykh informatsiino-komunikatyvnykh tekhnolohii pid chas vykladannia inozemnykh mov.* [The use of modern information and communication technologies during the teaching of foreign languages.] *Filolohichni traktaty.* (Vol 5) [In Ukrainian].

15. Cook, V. (2016) *Second Language Learning and Language Teaching*. Routledge, 2016. 344p.

16. Howatt, A. A (2014) *History of English Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press, 394p.

17. Kustiwan Syarief (2016) *Communicative Language Teaching: Exploring Theoretical Foundations and Practical Challenges*. *Jurnal Ilmu Pendidikan*, 12(3).

18. Larsen-Freeman, D. (2011) *Techniques and Principles in Language Teaching* (3rd edition). Oxford University Press, 106 p.